

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ
ΔΗΜΟΣ ΣΥΡΟΥ-ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΣΧΕΣΕΩΝ – ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΜΜΕ

Ερμούπολη

2-12-2013

Γραφείο: ΤΥΠΟΥ
Πληροφορίες: Δήμητρα Βουτσαρά
Τηλέφωνο : 22813 61002
Fax : 22810 88232
Ταχ. Δνση: Πλατεία Μιαούλη
Ερμούπολη-Σύρος 84100
e-mail: g.dekavallas@syros-
ermoupolis.gr

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Με μεγάλη επιτυχία και σημαντική προσέλευση κόσμου πραγματοποιήθηκαν οι εκδηλώσεις για τα 180 χρόνια λειτουργίας του Ιστορικού Γυμνασίου της Σύρου, το οποίο είναι και το πρώτο που λειτούργησε στο πλαίσιο της ελεύθερης Ελλάδας, στο αμφιθέατρο του Γενικού Λυκείου της Σύρου.

Οι εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν με τη συνεργασία του Δήμου Σύρου – Ερμούπολης και του Γενικού Λυκείου Σύρου, με κεντρική ομιλήτρια την Λυκειάρχη κα Ειρήνη Δράκου.

Ο Δήμαρχος Σύρου – Ερμούπολης Γιάννης Δεκαβάλλας, κατά τον σύντομο χαιρετισμό που απηύθυνε στην εκδήλωση ανέφερε τα εξής:

“Η Σύρος είχε την ευλογία να μην γνωρίσει ουσιαστικά την Οθωμανική κατοχή, αφού το νησί τελούσε υπό Γαλλική προστασία.

Παράλληλα είχε την τύχη να υποδεχθεί κατά χιλιάδες τους κατατρεγμένους πρόσφυγες κυρίως μετά τις καταστροφές της Χίου (1822) και των Ψαρών (1824). Μέσα σε λίγα χρόνια οι κυνηγημένοι αυτοί από τη μοίρα άνθρωποι κατόρθωσαν να κτίσουν από το μηδέν πάνω σε ένα βράχο μια πόλη που έμελε

να γίνει μία από τις πλούσιες και πιο όμορφες πόλεις της Ευρώπης, ενώ συγχρόνως έθεσαν τα θεμέλια μιας υποδειγματικής οργάνωσης της τοπικής κοινωνίας.

Οι πρωτιές της Ερμούπολης όπως επισημαίνει και ο επίτιμος δημότης μας και μεγάλος διανοούμενος Νίκος Δήμου στο βιβλίο του "Η χαμένη τάξη" δεν έχουν τελειωμό. Το πρώτο Νοσοκομείο, το πρώτο Τυπογραφείο, το πρώτο Εργοστάσιο, το πρώτο Θέατρο, η πρώτη Βιβλιοθήκη.

Και στον τομέα της κοινωνικής συνείδησης όμως το νησί μας βρίσκονταν στην ευρωπαϊκή πρωτοπορία: Ταμεία ασφαλίσεως και αλληλοβοήθειας, ορφανοτροφεία, γηροκομεία και πτωχοκομεία. Και όλα αυτά χωρίς την κρατική βοήθεια. Τα πάντα η Τοπική Αυτοδιοίκηση. "Οι πρόγονοί μας βίωναν άμεσα, όσο καμία άλλη Ελληνική πόλη τον παλμό της Ευρώπης, χωρίς όμως να είναι αντιγραφείς και δουλικοί μιμητές της Ευρώπης", όπως επισημαίνει ο Μ. Πελοποννήσιος "Είχαν δικό τους πρόσωπο και οντότητα. Και το λαϊκό στοιχείο ενσωμάτωναν και το νεοκλασικό ύφος".

Μέσα από αυτές τις πρωτιές δεν θα μπορούσε να παραληφθεί η δημιουργία του πρώτου Γυμνασίου της Ελλάδας στη Σύρο. Ένα εκπαιδευτήριο που απετέλεσε σταθμό στην εκπαιδευτική ιστορία της Σύρου, ενώ υπήρξε αποκλειστικά και μόνο τοπικό δημιούργημα.

Μόλις από το έτος 1828 ο Λουκάς Ράλλης, στον οποίο οφείλεται και η ονομασία της Ερμούπολης, με αναφορά του προς τον κυβερνήτη Καποδίστρια τόνιζε την ανάγκη της ίδρυσης στην Ερμούπολη ενός ανώτερου σχολείου για την μόρφωση των μαθητών που αποφοιτούσαν από τα σχολεία στοιχειωδούς εκπαίδευσης.

Το 1832 στην Δ' Εθνική Συνέλευση ο Ιακωβάκης Ρίζος Νερουλός Γραμματέας τότε των εκκλησιαστικών και της Δημόσιας Εκπαίδευσης εξήρε την πρωτοβουλία της Σύρου να στραφεί προς τον αξιόπαινο αυτόν σκοπό.

Το πιο σημαντικό θέμα που ανέκυψε όμως κατά την προσπάθεια σύστασης του Γυμνασίου της Σύρου ήταν το πρόσωπο το οποίο θα αναλάμβανε την ευθύνη

της λειτουργίας του Γυμνασίου. Τότε ο Λουκάς Ράλλης σκέφτηκε να προτείνει τον συμπατριώτη του, (Χίου επίσης κατά την καταγωγή) Νεόφυτο Βάμβα. Μια κορυφαία πνευματική προσωπικότητα, που ήταν διορισμένος εκείνη την εποχή στην Ιόνιο Ακαδημία της Κέρκυρας, ως καθηγητής και έφορος της Θεολογικής Σχολής.

Μόλις ανέλαβε ο Βάμβας τη διεύθυνση του εκπαιδευτηρίου ανταποκρίθηκε με ιδιαίτερο ζήλο και ευθύνη στα νέα του καθήκοντα και συνέταξε άμεσα τον κανονισμό λειτουργίας με τίτλο : "Γενικόν Σχέδιον του εν Ερμούπολει Ελληνικού Γυμνασίου", το οποίο κατέθεσε προς την αρμόδια Εφορεία Εκπαιδευτικών καταστημάτων, για τη σχετική έγκριση.

Ουσιαστικά με το σχέδιο αυτό που κατάρτιζε ο τολμηρός και καινοτόμος αυτός διανοούμενος, μεταρρύθμισε το Σχολείο της Κοινότητας, σε τακτικό Γυμνάσιο ανώτερου επιπέδου που έμελλε να γίνει πρότυπο λειτουργίας και να αποκτήσει ιδιαίτερη φήμη σε όλη τη χώρα.

Το Γυμνάσιο λειτούργησε σε πρώτη φάση προσωρινά σε οίκημα που στεγαζόταν το τμήμα Θηλέων του εκπαιδευτηρίου που διηύθυνε ο Γερμανός παιδαγωγός Χίλδνερ. Ωστόσο, η έναρξη λειτουργίας σε ξένο διδακτήριο δεν ικανοποίησε απόλυτα τις προσδοκίες της πόλης, που ήθελε διδακτήριο μεγάλο και ειδικά κατασκευασμένο για ανώτερο σχολείο. Έτσι αφού επέλεξαν το κατάλληλο οικόπεδο στο κέντρο της πόλης, ανέθεσαν στον Βαυαρό Αρχιτέκτονα Ερλάχερ, (ο οποίος αργότερα έγινε και δημοτικός αρχιτέκτονας), την σύνταξη των αρχιτεκτονικών σχεδίων. Με την συμμετοχή όλης της Συριανής Κοινωνίας και με τη γενναία οικονομική στήριξη του επιχειρηματικού κόσμου το νέο Διδακτήριο εγκαινιάστηκε με κάθε επισημότητα στις 18-11-1834.

Στο Ιστορικό αυτό, ουσιαστικά 1ο Γυμνάσιο της Ελλάδας, (αφού το Γυμνάσιο του Ναυπλίου μόνο τυπικά, δηλαδή από πλευράς νομοθετικής ρύθμισης προηγείται), είχαν την ευκαιρία να σπουδάσουν και να αποφοιτήσουν τεράστιες προσωπικότητες της ιστορίας της νεώτερης Ελλάδας, όπως ο ποιητής Ιωάννης Καρασούτσας, ο εθνικός ευεργέτης Ανδρέας Συγγρός, ο

ζωγράφος Κωνσταντίνος Βολανάκης, ο κορυφαίος νομικός Δημήτρης Βοκοτόπουλος, ο μεγάλος γλύπτης Γιαννούλης Χαλεπάς, ο Αριστομένης Προβελέγγιος, ο Πέτρος Πρωτοπαπαδάκης, ο Ιωάννης Δαμβέργης και βέβαια ο κορυφαίος Έλληνας πολιτικός και Εθνάρχης Ελευθέριος Βενιζέλος, ο οποίος μέχρι την τελευταία του πνοή δεν έβγαλε από την ψυχή και την καρδιά του, ούτε τη Σύρα, ούτε το Γυμνάσιο από το οποίο αποφοίτησε.

Από την νεότερη γενιά μπορούμε να αναφέρουμε το δικηγόρο και σύμβουλο του αντιδικτατορικού αγώνα Νικηφόρου Μανδηλαρά, τον καθηγητή της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών Κώστα Μπέη, τους Συριανούς διανοούμενους Ευάγγελο Ρούσσο και αείμνηστο Μάρκο Φρέρη, τον Καθηγητή του Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου Ιωσήφ Στεφάνου καθώς και τον μεγάλο ποιητή και λογοτέχνη Μάνο Ελευθερίου, ο οποίος φοίτησε επίσης στο Ιστορικό μας Γυμνάσιο.

Κυρίες και Κύριοι

Ασφαλώς το 1833 που λειτούργησε για πρώτη φορά το Γυμνάσιο της Σύρου ήτανε μια χρονιά ορόσημο. Όμως τα Σχολεία της Ερμούπολης ήτανε γενικότερα φημισμένα για το υψηλό τους επίπεδο και γι αυτό δέχονταν μαθητές από πολλά μέρη της Ελλάδας. Το πρώτο σχολείο ιδρύθηκε από τον Γεώργιο Κλεόβουλο και τους Γρηγόρη Κωνσταντά και Φίλ. Ιωάννου το 1825. Ακολούθησαν τα ιδιωτικά σχολεία Ν. Φαρδούλη και Γ. Κοντοπούλη, καθώς και των Αμερικανών Ιεραποστόλων. Το 1829 ιδρύθηκε το δημόσιο “Ελληνικό Σχολείο”.

Μετά το ιστορικό Γυμνάσιο ακολούθησε το Λύκειο Χρ. Ευαγγελίδη, το Ελληνικό Παιδαγωγείο του Ι. Βαλέττα και το “Εμπειρικών Εκπαιδευτήριον” του Π. Αντωνιάδη.

Σημαντική ήταν η συμβολή των καθολικών σχολείων της Ερμούπολης, όπως επισημαίνεται και στο Ιστορικό Οδοιπορικό της Ερμούπολης από τις Χριστίνα Αγγριαντώνη και Αγγελική Φενερλή. Τα πιό γνωστά ήταν η σχολή Καλογριών του Ελέους και το Σχολείο Αγίου Ιωάννου που ιδρύθηκε το 1846 και έδωσε τη

θέση του στη σχολή των Φρέρ.

Εκτός από τη σχολική εκπαίδευση όμως και άλλοι θεσμοί είχαν παιδευτικό αντικείμενο, όπως το Ελληνικό Μουσείο (1833 – 1841) που ίδρυσε επίσης ο Ν. Βάμβας και ήταν ένα είδος φιλολογικού συλλόγου με βιβλιοθήκη και αναγνωστήριο, ενώ στο τέλος του 19ου αιώνα δημιουργήθηκαν σχολεία για εργάτες, όπως του συλλόγου προς διάδοσιν ωφελίμων βιβλίων (1873), η Κυριακή Σχολή (1881) και η Σχολή Απόρων Παίδων (1888).

Κυρίες και Κύριοι

Τα Γυμνάσια της Σύρου στεγάζονται σήμερα στην συνοικία Ξηρόκαμπος της Ερμούπολης.

Το Δημοτικό Συμβούλιο είχε λάβει μια γενναία και ιστορική ομόφωνη απόφαση στις 2 Αυγούστου 1999 (με αρ. 174/99) να παραχωρήσει κατά χρήση για 30 ολόκληρα χρόνια το κτήριο του Ιστορικού Σύρου, στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Κι αυτό γιατί μετά από μακροχρόνιους και επίπονους αγώνες της δημοτικής αρχής, αλλά και ολόκληρης της Συριανής κοινωνίας ενώ ιδρύθηκε Πανεπιστημιακό Τμήμα στη Σύρο, το Κράτος δεν είχε φροντίσει να δώσει λύση για τη στέγασή του.

Δεν ήταν λίγοι εκείνοι οι οποίοι είχαν ασκήσει έντονη κριτική προς τον Δήμο για την απόφαση αυτή. Η άποψή μου παραμένει ίδια. Δεν χάνει τίποτα από την ιστορικότητα του το κτήριο του Γυμνασίου με την παραχώρησή του στο Πανεπιστήμιο. Αντίθετα το Πανεπιστήμιο είναι ένας σημαντικός πυλώνας για την ανάπτυξη του νησιού. Γι αυτό επιβάλλεται όλοι να του προσφέρουμε απλόχερα τη στήριξή μας.

Επιτρέψτε μου να ευχαριστήσω θερμά όλους όσους αφιέρωσαν πολύτιμο χρόνο για όλες τις δράσεις και τις εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου για τα 180 χρόνια του Γυμνασίου, με αποκορύφωμα την εκδήλωση που θα πραγματοποιηθεί στις 6 Δεκεμβρίου στον Ι.Ν. Αγίου Νικολάου, με κεντρικό ομιλητή τον Μακαριότατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμο Β', που θα μιλήσει για τον

Νεόφυτο Βάμβα.

Να είστε βέβαιοι ότι παρόμοιες εκδηλώσεις μνήμης και τιμής για τα όσα εκπληκτικά πέτυχαν οι πρόγονοί μας, όχι μόνο τιμούν εμάς τους ίδιους, αλλά και δείχνουν το δρόμο της ανάπτυξης, της προκοπής αλλά κυρίως της πνευματικής ανάτασης του ιστορικού νησιού μας”.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΥΡΟΥ - ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ